

Sivas İl Merkezindeki Okullarda Öğretmen ve İdarecilerin Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Algılarının İncelenmesi

Abdulkerim GÜLER¹

Sivas İl Merkezindeki Okullarda Öğretmen ve İdarecilerin Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Algılarının İncelenmesi

Investigation of Teachers' and Administrators' Perceptions of Communication Barriers in School Management in Sivas Province Centre Schools

Öz

Sosyal yaşamımızda iletişimin önemi gün geçtikçe hızlı bir şekilde artmaktadır. Okul içi iletişimde emredici, öfkeli veya güzel bir dil kullanılmasının okul içi iletişim üzerindeki etkisinin ortaya konulması, okul içinde iletişim engellerinin belirlenmesi ve okul içerisinde öğretmen ve okul yöneticileri arasında sağlıklı ve güçlü bir iletişimin kurulması önemlidir. Bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin ve idarecilerin perspektifinden okullardaki iletişim engelleri algılarının incelenmesidir. Bu çalışma öğretmen ve yönetici algılarına göre okullardaki iletişim engellerini nicel verilerle ortaya çıkararak sorunların ve çözüm önerilerinin tespit edilmesi için araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, okullardaki iletişim engelleri puan ortalamalarına bakıldığında, sosyopolitik engel boyutunun ortalamasının en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okullarda iletişim engellerine psikolojik engeller, teknik ve semantik engellerden daha çok sosyopolitik engellerin sebep olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okullarda İletişim, İletişim Engelleri, Faktör Analizi

Abstract

The importance of communication in social life is increasing rapidly day by day. It's crucial to assess the impact of language tone on in-school communication, identify communication barriers, and promote healthy communication between teachers and school administrators. The aim of this study is to examine the perceptions of communication barriers in schools from the perspective of teachers and administrators. This study was carried out to determine the problems and solution suggestions by revealing the communication barriers in schools according to the perceptions of teachers and administrators with quantitative data. The study found that, on point average, sociopolitical barriers were the most prominent among communication barriers in schools. It can be stated that communication barriers in schools are caused by sociopolitical barriers rather than psychological barriers, technical and semantic barriers.

Keywords: Communication in Schools, Communication Barriers, Factor Analysis

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Paper Type: Research Paper

1. Giriş

İletişimin birçok tanımı olmakla birlikte genel anlamda iletişim, insanlar arasında ortak bir paylaşımında bulunma sürecidir. Araştırmacıların iletişim kavramına farklı açılardan bakmaları iletişim kavramı konusunda bize fikir vermektedir (Hepkon, 2011).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Şarkışla Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri Bölümü, aguler@cumhuriyet.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4220-918X>

Her birey, toplum içinde yaşarken yaşamını sürdürebilmek ve gereksinimlerini sağlayabilmek amacıyla diğer kişilerle iletişimde bulunması gereklidir. Bundan dolayı insanlar, toplum olarak bir araya gelirler ve ardından gereksinimlerine yönelik değişik kurumlar oluştururlar (Başaran, 1989).

Dijital teknolojilerin günlük hayatımızdaki hızlı kullanımı iletişim ve çalışma yöntemlerimizde büyük değişikliklere yol açmıştır. Bu hızlı değişim, bireylerin kazanması gereken becerileri de büyük ölçüde etkilemiştir (Polatgil ve Güler, 2023).

Okullarımızın beklenen hedeflere ulaşabilmesi için etkin kişisel ilişkilerinin ve yönetici ile öğretmen arasındaki iletişimin sağlıklı bir şekilde kurulması gereklidir. Başarılı kuruluşların en temel özelliği, çalışanlar arasındaki pozitif etkili iletişimidir. Okullardaki eğitim-öğretim süreçleri iletişim odaklıdır. Bu sebeple, başarılı bir okul idaresi ve öğrenci başarısı için iletişim başlıca öneme sahiptir. Aynı zamanda okul, kurumlar içinde olduğu gibi toplum içindeki pozisyonu açısından da etkili iletişim yollarını kullanmalıdır. Günümüzde okullar yalnızca kurumsal işlemlerle sınırlı kalabilmektedir. Yapılan faaliyetlerle ilgili okulun dışındaki kişilere bilgi verilmediği ya da bu kişiler etkinliklere dâhil edilmedikleri için etkinlikler geniş bir kitleye ulaşamamaktadır. Bu durumda en kritik etken etkili iletişim yetersizliğidir. Okul yöneticilerinin taşıdığı özellikler, kurumsal iletişim problemlerinin üstesinden gelme konusunda önem arz etmektedir. Okul yöneticileri iletişim yollarını daima erişilebilir bir şekilde tutabilmelidir. Okulun amaçlarına ulaşabilmesi için etkili bir iletişim ağı oluşturmalıdır (Atik, 2017).

Sonuç olarak iletişim, sosyal yaşamda vazgeçilmez ve kaçınılmaz bir unsurdur. Günümüzde hızla değişen koşullar altında mevcut durumları sorgulanan okullar, çağın gereksinimlerine uygun nitelikte kişiler yetiştirebilmek için başlangıçta etkili bir iletişim becerisi geliştirmelidirler.

İletişimin bu kadar önemli bir olgu olduğu günümüzde de okullarımızda iletişimin önemi büyüktür. Okul ortamında sağlıklı iletişim kurulması, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkiler (Smith, 2018).

Bu çalışmada, Sivas Merkez’de Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullardaki iletişim engellerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Okullardaki öğretmen ve yöneticilere anket yöntemi uygulanarak veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre iletişim engellerinin sebepleri araştırılmış ve bu olgu ile ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur.

1.1. Literatür Taraması

Okulda iletişim engelleri ile ilgili yapılmış bazı araştırmalar genel hatlarıyla özet olarak verilmiştir.

Polatoğlu (1988)’e göre eğitim kurumlarında iletişim iç ve dış olmak üzere iki çeşittir. Okul içi iletişim; yönetici, öğretmen, öğrenci; okul dışı iletişim okul-çevre iletişim şeklinde ifade edilebilir. Yönetici ve öğretmen arasındaki iletişim kanalının kalitesi, diğer iletişimlerin gelişmesini sağlamaktadır.

Güçlü (2000) yaptığı çalışmada, iletişimin sayesinde insanların, çevrelerini ve yaşadıkları dünyayı benimseyeceklerini ve iletişimle birlikte yeni fikirlere açık olacaklarını belirtmiştir. İnsanların bir araya geldiklerinde jest ve mimiklerinden, konuştukları her kelimedenden bir iletişim bağı ortaya çıktığını belirtmiştir ve bu sebeple de insan sosyal bir birey olduğundan iletişimde bulunmak olanaksızdır.

Akca (2006) yaptığı çalışmada, uzaktan eğitimde öğrencilerin iletişim engelleri ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda öğrenciler arasında farklı iletişim engellerinin olduğu tespit edilmiştir.

Şimşek ve Altınkurt (2009) yaptıkları çalışmada, okul müdürlerinin iletişim yeteneklerinin genellikle etkili olduğu fakat bu yeteneklerin geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamıştır.

Yazıcı ve Gündüz (2010) yaptıkları çalışmada, iletişimi zorlaştıran faktörlerin her birinin neler olduğu, iletişimi nasıl etkilediği ve denetim sürecine nasıl yansıtıldığını açıklamıştır ve etkili denetim için bu iletişim engellerini azaltma veya ortadan kaldırma yollarını incelemiştir.

Özmen vd. (2016) yaptıkları çalışmada, ilkokul öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak veli ve öğretmenler arasındaki iletişim engellerini belirlemeyi hedeflemiştir. Çalışma sonucunda okul yöneticileri ve öğretmenlerin veliler için açık kapı politikası benimsemeleri ve okulların iletişim engellerini yok etmek için okul personeli, veliler ve diğer kurumlar arasındaki iş birliğinin gerçekleştirilmesini üstlenmeleri önerilmiştir.

Güngör ve Taşdan (2016) yaptıkları çalışmada, okullardaki iletişim engellerini ve ilköğretim okullarındaki müdürlerin görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, okul müdürleri, yönetimlerinde teknik ve semantik, örgütsel ve politik engellerin yanı sıra psikososyal iletişim zorluklarıyla da karşılaşabilmektedirler.

Pal vd. (2016) yaptıkları çalışmada, ortaokul öğretmenlerinin sınıf içi iletişim engellerine ilişkin görüşlerini analiz etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda, engellerin çoğunun iletişim kaynağından (öğretmen) kaynaklanmadığını, sorunun sürecin diğer unsurları olan sınıf ortamı, müfredat ve öğrencilerden kaynaklandığını tespit etmişlerdir.

Yağcı ve Uçar'a (2018) göre, etkili bir iletişimin sağlanması için; alıcının iç dünyasına karşı hassas olunmalıdır. İletiler alıcıda fark oluşturmali, ancak alıcının iç dünyasını zedelememelidir. Mesajlar olabildiğince sade kullanılabilir, anlaşılır olmalıdır. Sözlü anlatım davranışlarla da birbirini tamamlamalıdır. Ortamda tehditten uzak durulmalıdır. İletişim, süreç boyunca hedeflenen amaca uygun mesajlar içermelidir.

Ertekin vd. (2018) sonuç itibarıyla, örgütsel iletişim kuramcılarının düşünceleri gibi, kurumsal iletişim, kurum içi ve kurum dışı kitle iletişimini yönlendirerek, iletişimin etkililiğini artıran bir iletişim yöntemidir. Bu iletişim bir bütün olarak bilinçli ve planlı bir şekilde ortaya koyulmalıdır.

Odiegwu-Enweren vd. (2019) yaptıkları çalışmada, okul sistemi gibi belirli bir kurumun yönetiminde iletişimin oynadığı önemli rolü ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda, okul sistemi içindeki paydaşlar için etkili iletişim konusunda eğitimler yapılmasını, faydalı bilgilerin başarılı bir şekilde iletilerek eyleme geçilmesini ve optimum performans ile okul hedeflerine ulaşılmasını garanti altına almayı önermişlerdir.

Toptan Uzunçarşılı vd. (2022) yaptıkları çalışmada, okul öncesi öğretmenlerde iletişim becerilerinin önemini araştırmışlardır. Okul öncesi eğitim öğretmenleri için iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik geniş kapsamlı eğitim programları ve ilgili konularda eğitim seminerleri düzenlenebileceğini önermişlerdir.

Kıbrıs ve Sarıkaya (2023) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine ilişkin algılarıyla öğretmenlerin iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını tespit etmişlerdir.

Çelik vd. (2023) yaptıkları çalışmada, Melvin DeFleur'un iletişim modelini Türkiye'deki yükseköğretimin uzaktan eğitimine özen göstererek değerlendirerek, Türkiye'nin güneyindeki bir üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları iletişimsel engelleri ortaya koymaya çalışmışlardır. Çalışma sonucunda, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinde ağırlıklı olarak mevzuat kaynaklı iletişimsel gürültü ve geri bildirim sorununa maruz kaldıkları ve bu durumun iş tatminlerini ve verimliliklerini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Literatürdeki çalışmalarda, okullardaki öğretmen ve yöneticilere yönelik güncel pek çalışma bulunmamaktadır. Çalışmalar genelde öğretmenler, yöneticiler veya öğrenciler tarafından iletişim

engelleri olgusu araştırılmıştır. Bu çalışmada da hem öğretmenler hem de yöneticiler tarafından iletişim engelleri olgusu incelenmiştir. Çalışmada kullanılan “Okul Yönetiminde İletişim Engelleri” ölçeği ile Sivas Merkez’deki okullardaki iletişim engellerinin öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

2. İletişim Engelleri

Sabuncuoğlu ve Gümüş (2008), iletişim engellerini fiziksel, teknik, psikolojik ya da sosyal ve örgütsel olarak beş farklı kategoride sıralamıştır. Bu çalışmada iletişim engelleri psikolojik engeller, teknik ve semantik engeller ile sosyopolitik engeller şeklinde 3 (üç) boyutta incelenmiştir.

Psikolojik engeller; bireylerce hala pratiğe dökülmemiş veya pratikleşmemiş önyargılar şeklinde ifade edilebilen düşüncelerdir. Önyargılar, sınanmamış düşünceler olarak kabul edilir ve aynı zamanda bireyi bilgiden ve bilginin sınanmasından uzaklaştırabilir. Psikolojik engeller, insanların değişik fikirlere sahip olabileceği değerlerden ve inançlardan kaynaklanabileceği gibi, bilgi, olaylar ve durum karşısındaki algılamada ve tutumlarda da farklılıklar ortaya koyabilmektedir. Kişinin toplumsal yapıdaki farklılıklardan kaynaklanan toplumsal farklılık algısı ve düşüncesiyle ileti gönderen ve alıcının gönderi ile alakalı sahip olduğu bilgi birikimi, diğer psikolojik engeller şeklinde kabul edilebilmektedir (Dökmen, 1998).

Algıda seçicilik ve duygusal faktörler de psikososyal iletişim engelleri olarak kabul edilebilir. Algıda seçicilik, bir alıcının gereksinimleri, motivasyonu, tecrübeleri ve diğer bireysel özelliklerine bağlı olarak bilgiyi seçip görmesiyle ilişkilidir. Duygular ise iletişim sırasında bir alıcının kızgın, mutlu, stresli veya diğer duygusal durumlarıyla ilişkilendirilebilir (Robbins, 1996).

Bir diğer iletişim engeli olan teknik ve semantik engeller denildiğinde; genellikle ileti ile ilgili sorunlar ve bu sorunlarla ilgili bireylerin zamanlama ve tepkileri akla gelir. Teknik ve semantik engel boyutunda değerlendirilebilecek bir diğer unsur, ileti içindeki sembollerin ve işaretlerin alıcının algı dünyasına uygun olup olmamasıyla ilişkilendirilerek iletişimin tam olarak iletilmemesi veya yanlış anlaşılması olarak görülebilmektedir. Okuldaki çalışanlar arasındaki yeniliğe ve değişime karşı gösterilen tepki, sosyal statüler, gelenekler ve değerlerdeki değişiklikler, okuldaki fiziki yapı, çalışanlardaki uyum sorunları, verilen mesajlara aşırı veya yanlış yüklemeler, okulda var olan gereğinden fazla bürokratik yaklaşım, ast-üst ilişkilerin yapısı, çalışanlar arasındaki sendikal ve siyasi görüş farklılıklarıyla kültürel çeşitlilik gibi faktörler, sosyopolitik engeller olarak değerlendirilebilmektedir (Güngör & Taşdan, 2016).

Okullarda verilen mesajlardaki belirsizlik, kimden, ne zaman ve nasıl bir yanıt beklendiğine dair belirsizlik içerdiği için önemli bir teknik ve semantik engel olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, bilgi ve mesajın içeriğindeki değişiklikler ve mesajlarda kullanılan semboller, alıcının algılayabileceği bir biçimde düzenlenmediğinde iletişimi olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Sabuncuoğlu & Gümüş, 2008).

Okullarda, eğitimin tamamen bir iletişim etkinliği olması nedeniyle, genellikle öğretmenlerle öğrenciler arasında ve yöneticilerle diğer çalışanlar arasında sağlıklı iletişimin gerçekleşmesi çok önemlidir. Bu nedenle, okuldaki iş birliğinin mümkün olabilmesi için gereken iletişimin sağlanmasını engelleyen faktörlerin tespit edilmesi ve aşılması gereklidir. Çünkü yöneticiler, öğretmenler ve diğer çalışanlar arasında, davranışlardan, kullanılan dilin özelliklerinden ve buldukları konulardan kaynaklanan iletişim engelleri mevcut olabilmektedir (Bolat, 1996).

Değişik nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan okuldaki iletişim engelleri, kurumsal iletişim süreçlerini kötü yönde etkileyebilmektedir (Ergin & Birol, 2000). Okul yöneticisinin düzenli yapmadığı bilgilendirmeler, öğretmenler ile yöneticiler arasındaki iletişim eksikliklerinden kaynaklanan anlaşmazlıklar ve okulda konuşulan dedikodular, sınıf içi iletişimi olumsuz etkileyebilmektedir. İletişim

sorunları yaşayan okullar hem insan ilişkilerinde hem de etkililik açısından önemli ölçüde büyük problemlerle karşılaşabilmektedirler (Eroğlu, 2014).

3. Yöntem ve Uygulama

Araştırma, Sivas merkezde yer alan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda 2022- 2023 eğitim-öğretim yıllarında çalışan öğretmenlerin ve yöneticilerin okullardaki iletişim engelleri hakkındaki görüşleriyle sınırlıdır. Sivas il merkezi eğitim kurumlarındaki öğretmen ve yönetici bakış açısından değerlendirilerek iletişim engellerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Bu araştırmada nicel analiz açısından kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sivas il merkez evreninde görev yapan bütün öğretmenleri ve yöneticileri araştırma kapsamına alınmıştır. Sivas il merkezinde 827 adet okul ve 9473 öğretmen bulunmaktadır (Sivas İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2022). Araştırma için Sivas Cumhuriyet Üniversitesinin 28.06.2022 tarihli ve E-180772 sayılı kararı ile Etik Kurul izni alınmıştır.

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir;

H₁ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Cinsiyete Göre Farklılık Göstermektedir.

H₂ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Yaşa Göre Farklılık Göstermektedir.

H₃ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Branşa Göre Farklılık Göstermektedir.

H₄ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Mesleki Kıdeme Göre Farklılık Göstermektedir.

H₅ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Eğitim Düzeyine Göre Farklılık Göstermektedir.

H₆ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Görev Yaptığı Okuldaki Görev Süresine Göre Farklılık Göstermektedir.

H₇ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Görev Yapılan Yere Göre Farklılık Göstermektedir.

H₈ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Okuldaki Öğretmen Sayısına Göre Farklılık Göstermektedir.

H₉ : Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Okuldaki Öğrenci Sayısına Göre Farklılık Göstermektedir.

Öğretmenlerin sayısı fazla olduğu için örneklem alma yolu tercih edilmiştir. Araştırma yapılacak ana kütle sayısı belirli olan evrenin örneklem büyüklüğü aşağıdaki formülle hesaplanabilir (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2004):

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2(N-1) + t^2 p q}$$

N: Ana kütledeki kişi sayısı (9473)

n: Örneklem alınacak kişi sayısı

p: Araştırılan olayın gerçekleşme ihtimali (0.50)

q: Araştırılan olayın gerçekleşmeme ihtimali (0.50)

t: Belli bir önemlilik seviyesindeki t değeri (1.96)

d: Kabul edilebilen örnekleme hatası (0.05)

$$n = \frac{9473 \times (1.96)^2 \times 0.50 \times 0.50}{(0.05)^2 \times (9473-1) + (1.96)^2 \times 0.50 \times 0.50} = \frac{9097,87}{24,64} \cong 369 \text{ olur.}$$

Buna göre, Sivas ili merkezindeki okullarda çalışan 369 öğretmen ve yöneticinin Sivas ili merkez ilçesi ana kütlelerini temsil ettiği söylenebilir. Bu sebeple en az 369 kişi belirlemeye ve en az bu sayıda

geçerli veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında toplamda 385 anketten veri elde edilmiştir. Bu verilerden değerlendirmeye uygun olmayan veya eksik olan anketler değerlendirme dışı bırakılmış ve böylece 373 adet anket verisinden analizler yapılmıştır.

Araştırmanın verileri Güngör ve Taşdan (2016) tarafından geliştirilen “Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Ölçek psikolojik engeller, teknik ve semantik engeller ile sosyopolitik engeller olmak üzere 38 maddeden oluşmaktadır. Psikolojik engeller 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. sorular olmak üzere toplamda 18 sorudan, teknik ve semantik engeller 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 38. sorular olmak üzere toplamda 9 sorudan, sosyopolitik engeller ise 11, 20, 21, 25, 26, 29, 30, 32, 35, 36, 37. sorular olmak üzere toplamda 11 sorudan oluşmaktadır.

Güngör ve Taşdan (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Ayrıca uygulanan ölçeğin güvenilirliği test edilmiştir.

Tablo 1. Uygulanan Ölçek İçin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

KMO ve Bartlett's Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçümü.		,935
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	16436,421
	SD	703
	P	0,000

Tablo 1'e bakıldığında KMO değerinin 0,935 ve Bartlett test sonucunun $p=0,000$ olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, KMO değeri 0,50'nin üstünde olduğundan faktör analizine uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Güvenilirlik Katsayısı

Boyutlar	Cronbach's Alpha	N
Genel	0,958	38
Psikolojik Engeller	0,961	18
Teknik ve Semantik Engeller	0,915	9
Sosyopolitik Engeller	0,976	11

Tablo 2'ye göre, uygulanan ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesi sonucunda Cronbach's Alpha katsayıları 0,70'in üstünde olduğundan ölçeğin ve boyutlarının oldukça güvenilir olduğu söylenebilir (George & Mallery, 2003).

Tablo 3. Faktör Analizi

Sorular	Boyutlar		
	Psikolojik Engeller	Sosyopolitik Engeller	Teknik ve Semantik Engeller
S1	,690		
S2	,698		
S3	,872		
S4	,817		
S5	,828		
S6	,854		
S7	,693		
S8	,828		

S9	,815		
S10	,772		
S12	,719		
S13	,690		
S14	,665		
S15	,662		
S16	,677		
S17	,644		
S18	,705		
S19	,721		
S11		,874	
S20		,906	
S21		,926	
S25		,859	
S26		,804	
S29		,939	
S30		,939	
S32		,795	
S35		,823	
S36		,894	
S37		,857	
S22			,448
S23			,602
S24			,724
S27			,814
S28			,766
S31			,734
S33			,766
S34			,670
S38			,757

Tablo 3'teki faktör analizi sonuçlarına göre boyutlar; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. soruların psikolojik engeller, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 38. soruların teknik ve semantik engeller, 11, 20, 21, 25, 26, 29, 30, 32, 35, 36, 37. soruların ise sosyopolitik engeller boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar uygulanan ölçeğin alındığı (Güngör ve Taşdan (2016) çalışma ile benzer sonuçlar gösterdiği söylenebilir.

Tablo 4. Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Ölçeği Boyutlarının Alt Faktörlerin Açıkladığı Varyans Değerleri

Boyutlar	Toplam	Açıkladığı Varyans (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Psikolojik Engeller	15,358	40,417	40,417
Sosyopolitik Engeller	7,747	20,388	60,805
Teknik ve Semantik Engeller	3,026	7,964	68,768

Açıklayıcı faktör analiziyle Tablo 4’te her faktörün açıkladığı varyans oranı; “Psikolojik Engeller” faktöründe %40,417, “Sosyopolitik Engeller” faktöründe %7,747 ve “Teknik ve Semantik Engeller” faktöründe %3,026 şeklindedir. Bu üç faktörün açıkladığı toplam varyans %68,768 olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Boyutlar		Psikolojik Engeller	Teknik ve Semantik Engeller	Sosyopolitik Engeller
Psikolojik Engeller	r	1	0,510	0,226
	P		,000	,000
	N		373	373
Teknik ve Semantik Engeller	r		1	0,506
	P			,000
	N			373
Sosyopolitik Engeller	r			1
	P			
	N			

Tablo 5’e göre ölçekte yer alan faktörlerin birbirleriyle pozitif yönde anlamlı ilişki görülmektedir.

Tablo 6. Okullardaki İletişim Engellerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	\bar{X}	SS
Psikolojik Engeller	3,676	0,612
Teknik ve Semantik Engeller	3,596	0,743
Sosyopolitik Engeller	4,117	0,720
Genel	3,785	0,524

Tablo 6’ya bakıldığında, katılımcıların psikolojik engelleri ortalamasının 3,676, teknik ve semantik engeller ortalamasının 3,596, sosyopolitik engeller ortalamasının 4,117 ve genel ortalamasının ise 3,785 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, okullarda iletişim engeli ortalamasının en yüksek sosyopolitik engel boyutunda olduğu söylenebilir.

-Verilerin Analizi

Elde edilen veriler analiz edilmeden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığı incelenmiştir. Verilerin çarpıklık ve basıklık katsayı değerleri, Skewness - Kurtosis testiyle araştırılmıştır. Daha sonra verilerin Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelenmiştir. Buna göre test sonuçlarında %95 güvenilirlik seviyesinde, önemlilik (p) değeri 0,05’in üstünde olduğunda normal dağıldığı, bu değerden küçük olduğunda ise normal dağılmadığı kabul edilmektedir. Ayrıca, bu boyutların Kolmogorov-Smirnov ile Shapiro-Wilk testi sonuçları incelenmiştir. Verilerin analizinde SPSS 23 paket programından yararlanılmıştır.

Tablo 7. Normal Dağılım Testi Sonuçları

Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Psikolojik Engeller	,137	373	,000	,952	373	,000
Teknik ve Semantik Engeller	,106	373	,000	,972	373	,000
Sosyopolitik Engeller	,194	373	,000	,879	373	,000
Genel	,075	373	,000	,966	373	,000

Tablo 7’de Kolmogrov-Smirnov testi ile Shapiro-Wilk Testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlara göre test sonuçlarında %95 güvenilirlik düzeyinde, önemlilik (p) değeri 0,05’in üstünde olduğunda normal dağıldığı, bu değerden küçük olduğunda ise normal dağılmadığı kabul edilmektedir. Test sonuçlarına bakıldığında, bütün boyutların önemlilik (p) değerinin 0,05’in altında olduğu tespit edilmiştir. Böylece dağılımın normal dağılmadığı sonucuna varılmıştır. Analiz sonuçları birlikte değerlendirildiğinde tüm boyutlardaki dağılımın normal dağılmadığı kabul edildiği için yapılan analizlerde non-parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanlara Yönelik Demografik Özellikler

Değişkenler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	167	44,8
	Erkek	206	55,2
Yaşınız	18-29 arası	119	31,9
	30-44 arası	208	55,8
	45-59 arası	38	10,2
	60 ve üzeri	8	2,1
Branşınız	Sınıf	98	26,3
	Alan	275	73,7
Mesleki Kıdem	5 yıldan az	142	38,1
	5-10 arası	141	37,8
	10-15 arası	43	11,5
	15-20 arası	14	3,8
	20 yıldan fazla	33	8,8
Eğitim Düzeyi	Lisans	231	61,9
	Lisansüstü	142	38,1
Okuldaki Görev Süresi	5 yıldan az	161	43,2
	5-10 arası	150	40,2
	10-15 arası	38	10,2
	15-20 arası	13	3,5
	20 yıldan fazla	11	2,9
Görev Yapılan Yer	Memleketim	120	32,2
	Memleketim Değil	253	67,8
Okuldaki Öğretmen Sayısı	0-20	32	8,6
	21-30	93	24,9
	31-40	119	31,9
	41'den fazla	129	34,6
Okuldaki Öğrenci Sayısı	100'den az	12	3,2
	101-300 arası	27	7,2
	301-500 arası	157	42,1
	501 ve üzeri	177	47,5

Tablo 8’e bakıldığında, çalışma grubunda %44,8 kadın, %55,2 erkek; %31,9’unun 18-29 yaş arası, %55,8’inin 30-44 yaş arası, %10,2’sinin 45-59 yaş arası ve %2,1’inin 60 yaş ve üzeri; branş olarak %26,3’ünün sınıf ve %73,7’sinin alan olduğu; mesleki kıdem olarak %38,1’inin 5 yıldan az, %37,8’inin 5 ile 10 yıl arası, %11,5’inin 10 ile 15 yıl arası, %3,8’inin 15 ile 20 yıl arası ve %8,8’inin 20 yıldan fazla mesleki kıdeme sahip olduğu; %61,9’unun lisans ve %38,1’inin lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu; okuldaki görev süresi olarak %43,2’sinin 5 yıldan az, %40,2’sinin 5 ile 10 yıl arası, %10,2’sinin 10 ile 15 yıl arası, %3,5’inin 15 ile 20 yıl arası ve %2,9’unun 20 yıldan fazla görev süresi olduğu; %32,2’sinin görev yaptığı yerin memleketi olduğu ve %67,8’inin memleketi olmadığı; %8,6’sının okuldaki öğretmen sayısının 0 ile 20 öğretmen arasında, %24,9’unun 21 ile 30 öğretmen, %31,9’unun 31 ile 40 öğretmen ve %34,6’sının 41 ve üzeri okulda öğretmen olduğu; okuldaki öğrenci sayısı olarak %3,2’sinin okulda

100'den az, %7,2'sinin 101 ile 300 arası, %42,1'inin 301 ile 500 arası ve %47,5'inin 501 ve üzeri öğrenciye sahip olduğu görülmektedir.

-Nitel değişkenler ile Boyutlar Arasındaki Farklılığın Tespit Edilmesine Yönelik Yapılan Analiz Sonuçları

Tablo 9. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	Sıra Ort.	P
Psikolojik Engeller	Kadın	167	185,32	0,786
	Erkek	206	188,36	
	Toplam	373		
Teknik ve Semantik Engeller	Kadın	167	185,72	0,836
	Erkek	206	188,03	
	Toplam	373		
Sosyopolitik Engeller	Kadın	167	179,19	0,203
	Erkek	206	193,33	
	Toplam	373		

Tablo 9'a bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, cinsiyet ile herhangi bir istatistiksel olarak anlamlı ($p>0,05$) farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 10. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Yaşınız	N	Sıra Ort.	χ^2	P
Psikolojik Engeller	18-29	119	187,41	2,798	0,424
	30-44	208	189,67		
	45-59	38	163,68		
	60 ve üzeri	8	222,31		
	Toplam	373			
Teknik ve Semantik Engeller	18-29	119	192,98	9,933	0,019**
	30-44	208	192,77		
	45-59	38	155,83		
	60 ve üzeri	8	96,06		
	Toplam	373			
Sosyopolitik Engeller	18-29	119	199,96	11,552	0,009**
	30-44	208	189,03		
	45-59	38	155,34		
	60 ve üzeri	8	91,88		
	Toplam	373			

Tablo 10'a bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin yaş değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, yaş ile istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$) farklılıklar tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, 60 yaş ve üzeri olanlarda teknik ve semantik engel ve sosyopolitik engel ortalamalarının daha düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Branşa Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Branşınız	N	Sıra Ort.	P
Psikolojik Engeller	Sınıf	98	178,01	0,333
	Alan	275	190,20	
	Toplam	373		
Teknik ve Semantik Engeller	Sınıf	98	169,52	0,060
	Alan	275	193,23	
	Toplam	373		
Sosyopolitik Engeller	Sınıf	98	206,07	0,039**
	Alan	275	180,20	
	Toplam	373		

Tablo 11'e bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin branş değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, branş ile istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$) farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, branşı sınıf olanların sosyopolitik engel ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Mesleki Kıdeme Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Mesleki Kıdem		N	Sıra Ort.	χ^2	P
Psikolojik Engeller	5 yıldan az	142	186,58	3,800	0,434
	5-10	141	197,35		
	10-15	43	166,47		
	15-20	14	191,32		
	20 yıldan fazla	33	169,50		
	Toplam	373			
Teknik ve Semantik Engeller	5 yıldan az	142	200,81	27,092	0,000**
	5-10	141	205,17		
	10-15	43	132,44		
	15-20	14	162,21		
	20 yıldan fazla	33	131,56		
	Toplam	373			
Sosyopolitik Engeller	5 yıldan az	142	199,61	16,276	0,003**
	5-10	141	198,75		
	10-15	43	156,57		
	15-20	14	158,54		
	20 yıldan fazla	33	134,26		
	Toplam	373			

Tablo 12'ye bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, mesleki kıdem ile istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$) farklılıklar tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, mesleki kıdemi 20 yıldan fazla olanların teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ortalamalarının daha düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Eğitim Düzeyine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyi		N	Sıra Ort.	P
Psikolojik Engeller	Lisans	231	187,66	0,879
	Lisansüstü	142	185,92	
	Toplam	373		
Teknik ve Semantik Engeller	Lisans	231	178,32	0,046**
	Lisansüstü	142	201,12	
	Toplam	373		
Sosyopolitik Engeller	Lisans	231	189,69	0,535
	Lisansüstü	142	182,63	
	Toplam	373		

Tablo 13'e bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, eğitim düzeyi ile istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,05$) farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, teknik ve semantik engel ortalamasının lisansüstü mezunlarda daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer boyutlar arasında herhangi bir istatistiksel olarak anlamlı ($p > 0,05$) farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 14. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okuldaki Görev Süresi		N	Sıra Ort.	χ^2	P
Psikolojik Engeller	5 yıldan az	161	185,83	6,377	0,173
	5-10	150	196,86		
	10-15	38	154,41		
	15-20	13	209,96		
	20 yıldan fazla	11	155,09		
	Toplam	373			
Teknik ve Semantik Engeller	5 yıldan az	161	193,69	14,686	0,005**
	5-10	150	198,93		
	10-15	38	146,28		
	15-20	13	144,92		
	20 yıldan fazla	11	116,73		
	Toplam	373			
Sosyopolitik Engeller	5 yıldan az	161	190,66	12,068	0,017**
	5-10	150	197,33		
	10-15	38	173,89		
	15-20	13	115,88		
	20 yıldan fazla	11	121,82		
	Toplam	373			

Tablo 14'e bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin okuldaki görev süresi değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, okuldaki görev süresi ile istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,05$) farklılıklar tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, okuldaki görev süresi 20 yıldan fazla olanların teknik ve semantik engel ortalamasının daha düşük, okuldaki görev süresi 5 ile 10 yıl arası olanların ise teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ortalamalarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 15. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Görev Yaptığı Yere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Görev Yaptığı Yer		N	Sıra Ort.	P
Psikolojik Engeller	Memleketim	120	181,32	0,481
	Memleketim Değil	253	189,70	
	Toplam	373		
Teknik ve Semantik Engeller	Memleketim	120	170,09	0,036**
	Memleketim Değil	253	195,02	
	Toplam	373		
Sosyopolitik Engeller	Memleketim	120	172,17	0,064
	Memleketim Değil	253	194,04	
	Toplam	373		

Tablo 15'e bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin görev yapılan yer değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, görev yapılan yer ile istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,05$) farklılık tespit edilmiştir. Diğer boyutlar arasında herhangi bir istatistiksel olarak anlamlı ($p > 0,05$) farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuçlara göre, memleketi görev yaptığı yer olmayanların teknik ve semantik engel ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Okuldaki Öğretmen Sayısına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okuldaki Öğretmen Sayısı		N	Sıra Ort.	X	P
Psikolojik Engeller	0-20	32	169,72	7,473	0,058
	21-30	93	183,33		
	31-40	119	208,32		
	41'den fazla	129	174,26		
	Toplam	373			
Teknik ve Semantik Engeller	0-20	32	138,84	12,417	0,006**
	21-30	93	178,45		
	31-40	119	209,61		
	41'den fazla	129	184,25		
	Toplam	373			
Sosyopolitik Engeller	0-20	32	176,16	0,589	0,899
	21-30	93	188,21		
	31-40	119	191,30		
	41'den fazla	129	184,85		
	Toplam	373			

Tablo 16'ya bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, okuldaki öğretmen sayısı ile istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,05$) farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, okuldaki öğretmen sayısı 20'den az olanların teknik ve semantik engel ortalamasını daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 17. Okul Yönetiminde İletişim Engellerinin Okuldaki Öğrenci Sayısına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okuldaki Öğrenci Sayısı	N	Sıra Ort.	X	P	
Psikolojik Engeller	100'den az	12	213,17		
	101-300 arası	27	151,13		
	301-500 arası	157	194,64	4,684	0,196
	501 ve üzeri	177	183,92		
	Toplam	373			
Teknik ve Semantik Engeller	100'den az	12	172,58		
	101-300 arası	27	127,72		
	301-500 arası	157	193,84	9,344	0,025**
	501 ve üzeri	177	190,95		
	Toplam	373			
Sosyopolitik Engeller	100'den az	12	157,25		
	101-300 arası	27	199,44		
	301-500 arası	157	190,47	1,605	0,658
	501 ve üzeri	177	184,04		
	Toplam	373			

Tablo 17'ye bakıldığında Okul yönetiminde iletişim engellerinin okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre farklılığın tespit edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, okuldaki öğrenci sayısı ile istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,05$) farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, okuldaki öğrenci sayısı 301 ile 500 arasında olanların teknik ve semantik engel ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer boyutlar arasında herhangi bir istatistiksel olarak anlamlı ($p > 0,05$) farklılık bulunmamaktadır.

4. Sonuç ve Tartışma

İnsanlar arası ilişkilerde ve topluluklarda iletişim önemli yer tutmaktadır. Özellikle insanlar arası ilişkilerin yoğun olarak yaşandığı veya uygulandığı ortamlarda da iletişim önem arz etmektedir.

Okullarda idareciler ile eğitimciler arasındaki etkili iletişim, bu gibi kurumların etkin ve verimli olmasını sağlamaktadır. İdareciler okuldaki idari işleyişle ilgilenmektedir. Eğitimciler ise idarecilerle sık sık iletişimde bulunmaktadır. Bu nedenle karşılıklı iletişim saygı ve güven çerçevesinde olmalıdır. Bu iş birliği, eğitim gören öğrencilere de olumlu yönde katkı sağlayabilecektir.

Bu çalışmada, iletişime ilişkin engeller araştırılmıştır. Bu engeller; psikolojik engeller, teknik ve semantik engeller ile sosyopolitik engeller şeklinde 3 boyut olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen verilere uygulanan faktör analizi sonuçları ölçeğin kullanıldığı Güngör ve Taşdan'ın (2016) çalışması ile benzerdir.

Araştırmada katılımcıların iletişim engellerine yönelik görüşlerinin bazı demografik niteliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir. Katılımcıların cinsiyetine göre iletişim engellerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İletişim engelleri öğretmen ve yöneticilerin cinsiyetine göre farklılaşmamıştır da denilebilir. Güngör vd. (2018) yaptıkları çalışma ile benzer sonuçlara ulaşmıştır. Yaş değişkenine göre 60 yaş ve üzeri olanlarda teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ortalamalarının daha düşük olduğu, 18 ile 29 yaş arası olanların ise teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ortalamasının daha yüksek olduğu tespit

edilmiştir. Bu farklılığın yaşı küçük olanların diğer yaş gruplarına göre daha çok iletişim engeliyle karşılaşabilmesi sebebiyle olduğu yorumu yapılabilir. Yaşı büyük olanların zamanla bazı olumsuzlukları göz ardı etmesiyle bu farklılığın oluştuğu söylenebilir.

Branş olarak sınıf öğretmeni olanların alan öğretmenlerine göre daha yüksek sosyopolitik engel ortalamasına sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca okullarda iletişim engelleri ortalamalarına bakıldığında, sosyopolitik engel boyutunun ortalamasının en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, sendika üyesi olan veya olmayanların bu engel ile karşılaştıkları yorumu yapılabilir. Okullarda iletişim engeline sebep olan politik engellerin (sendika üyesi olup olmama, fikir ayrılıkları vb.) en aza indirilmesi önemlidir.

Katılımcıların mesleki kıdemi 20 yıldan daha fazla olanların teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ortalamalarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Mesleki kıdemi 5 ile 10 yıl olanların ise teknik ve semantik engel ortalamasının daha yüksek, mesleki kıdemi 5 yıldan az olanların ise sosyopolitik engel ortalamasının daha yüksek olduğu söylenebilir. Göreve yeni başlayanların görev yaptıkları okullarda teknik ve semantik engel ile sosyopolitik engel ile karşılaştıkları yorumu yapılabilir. Ayrıca yaşı 18-29 arası olanların iletilerin açık olmamasından, ast- üst ilişkisinden, gereksiz bürokrasiden iletişim engeli ile karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Celep (2000) yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Eğitim düzeyi olarak lisansüstü mezun olanların teknik ve semantik engel ortalaması lisans mezunlarına göre daha yüksektir. Eğitim düzeyindeki farklılığın iletişimde teknik ve semantik engel boyutunda olumsuzluklara yol açtığı yorumu yapılabilir.

Okuldaki öğretmen sayısı 31 ile 40 arası olanların ve öğrenci sayısı 301 ile 500 arası olanların teknik ve semantik engel ortalaması daha yüksektir. Bu farklılığın sebebinin okullardaki mevcut sayının artmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Katılımcılar arasında kendi memleketi olmayanların diğer meslektaşlarına göre teknik ve semantik engel ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da Güngör ve Taşdan'ın (2016) çalışması ile benzer sonuçlar göstermiştir. Yani memleketinde çalışmayan öğretmen ve yöneticiler daha çok iletişim engelleri ile karşılaşmaktadır denilebilir.

Boyutlar arasındaki korelasyona bakıldığında, bütün boyutlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani, bir boyut diğer boyutu pozitif yönde etkilemektedir denilebilir.

Bu araştırmadaki veriler, Sivas il Merkezinde görev yapan öğretmen ve yöneticilere yapılan anketlerin değerlendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Okullarda yaşanan iletişim engellerinin giderilmesi için çeşitli eğitimler verilebilir. Örneğin; konuşma eğitimi, dil ve üslup ile ilgili eğitimler veya seminerler düzenlenebilir. İletişim becerileri ile ilgili çeşitli aktiviteler yapılması ve iletişimin öneminin çalışanlara benimsetilmesi önerilmektedir. Daha sonra yapılacak çalışmalarda farklı etkenlerin iletişim becerileri üzerindeki etkileri araştırılabilir. Bu becerilerin geliştirilmesi için çeşitli deneysel çalışmalar yapılabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma 28.06.2022 tarih ve E-180772 sayılı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurul Onay Belgesi ile bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Yazarların Makaleye Olan Katkıları

Yazar 1'in makaleye katkısı %100'dür.

Destek Beyanı

Yazar bu çalışma için özel bir fon almamıştır.

Çıkar Beyanı

Bu makalede herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Akca, Ö. (2006). SAÜ Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin İletişim Engelleri İle İlgili Öğrenci Görüşleri. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atik, M. A. (2017). Ortaokullarda Çalışan Okul Yöneticileri ile öğretmenler Arasında Yaşanan İletişim Sorunlarına ilişkin Yönetici Algıları (Denizli İli Merkez Efendi İlçe Örneği. Pamukkale Üniversitesi.
- Başaran, İ. E. (1989). Yönetim. Ankara: Gül Yayınevi.
- Bolat, S. (1996). Eğitim Örgütlerinde İletişim, Eğitim Fakültesi Uygulaması Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 75–80.
- Celep, C. (2000). Eğitimde Örgütsel Adanma ve Öğretmenler. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelik, H. C., Oduncu, P., Güdekli, İ. A., & Doğankaya, E. (2023). Higher Education in Turkey During Covid-19 Pandemic: Communication Barriers Experienced By Lecturers in The Online Distance Education Process. *Vivat Academia*, 156, 50–72. <https://doi.org/10.15178/va.2023.e1440>
- Dökmen, Ü. (1998). İletişim Çatışmaları ve Empati (8.Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergin, A., & Birol, C. (2000). Eğitimde İletişim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eroğlu, E. (2014). Eğitim Ortamlarında Etkili İletişim Boyutları (U. Demiray (Ed.); 7.Basım). Ankara: Pagem yayıncılık.
- Ertekin, İ., İlgin, H. Ö., & Ataman Yengin, D. (2018). Örgütsel İletişim Kuramları. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 8(2), 297–311. <https://doi.org/10.7456/10802100/011>
- George, D., & Mallery, P. (2003). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference (11.0 updat). Boston: Allyn & Bacon.
- Güçlü, N. (2000). Sınıfta Etkili Öğrenci ve Öğretmen İletişiminin Kurulması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 61–66.
- Güngör, S., Özen Altınkaynak, Ş., & Aksoy, N. (2018). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İletişim Engelleri. In S. Dinçer (Ed.), *Değişen Dünyada Eğitim* (1.Baskı, p. 29). Pegem Akademi.
- Güngör, S., & Taşdan, M. (2016). Okul Müdürlerinin Perspektifinden İlköğretim Okullarında İletişim Engelleri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 12(1), 391–409. <https://doi.org/10.17860/EFD.96013>
- Hepkon, Z. (2011). İletişim ve teknoloji. Kırmızı Kedi Yayınları.
- Kıbrıs, İ., & Sarıkaya, Ü. (2023). Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Özellikleri ve Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin İncelenmesi. *Çağdaş Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1(1), 32–43. <https://uygulamalibilimler.com/index.php/pub/article/view/4>
- Odiegwu-Enwerem, C., Oso, L., Amodu, L., Chuks-Enwerem, U., & Okorie, N. (2019). Application of Effective Communication for an Efficient School Management. In K. S. Soliman (Ed.), *VISION 2025: Education Excellence And Management Of Innovations Through Sustainable Economic Competitive Advantage* (pp. 8290–8298).
- Özmen, F., Aküzüm, C., Zincirli, M., & Selçuk, G. (2016). İlköğretim Okullarında Öğretmen-Veli İletişiminde Karşılaşılan Engeller. *Eğitim Araştırmaları- Eurasian Journal of Educational Research*, 2016(66), 27–46. <https://doi.org/10.14689/EJER.2016.66.2>
- Pal, N., Halder, S., & Guha, A. (2016). Study on Communication Barriers in the Classroom: A Teacher's

- Perspective. *Online Journal Of Communication and Media Technologies*, 6(1), 103–118.
- Polatgil, M., Güler, A. (2023). Yapay Zekâ Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 99-114.
- Polatoğlu, A. (1988). Türk Kamu Örgütlerinde Ast ve Üst Arasında İletişim. *Amme İdaresi Dergisi*, 21(2), 85.
- Robbins, S. P. (1996). *Organizational Behavior: Concepts, Controversies, Applications*. (Sevent edi). London: Prentice-Hall International, Inc.
- Sabuncuoğlu, Z., & Gümüş, M. (2008). *Örgütlerde iletişim*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık.
- Şimşek, Y., & Altinkurt, Y. (2009). Endüstri Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Görüşleri. *Akademik Bakış*, 17. <http://www.akademikbakis.org>
- Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2022). <https://sivas.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 15.10.2022
- Smith, J. (2018). The Impact of Communication on Academic Achievement. *Educational Research Quarterly*, 29(4), 512-525.
- Toptan Uzunçarşılı, A., Ülkü Akın, Ü. B., & Mollaoğlu, N. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinde İletişim Becerisinin Önemi. *Eurasian Education & Literature Journal*, 16(16), 51–66. <https://doi.org/10.17740/EAS.EDU.2022-V16-04>
- Yağci, T., & Uçar, M. (2018). İletişimde Engeller ve Etkinlik. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3 Ek), 142–160. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/farabi/issue/40028/471173>
- Yazıcı, Ö., & Gündüz, Y. (2010). Etkili Eğitim Denetiminde Yaşanan İletişim Engelleri ve Bu Engelleri Aşma Yolları. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 37–52.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.